

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
27 juli 2022 (mondelinge uitspraak 13 juli 2022)

Klaagster: Mw. XXXXXXXX, geboren op XXXXXXXX, verblijf houdend in Vincent van Gogh, locatie afdeling XXXXXXXX, te XXXXXXXX

Klaagster wordt ondersteund door mw. XXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Aangeklaagde: Mw. drs. XXXXXXXX, psychiater

Zitting: 13 juli 2022 te Venray
De mondelinge behandeling heeft via beeld -en geluidsverbinding plaatsgevonden.

Klachtennummer: 22.040

---

1. De klacht

De klachtmelding betreft de aanzegging voor de verplichte zorg in de vorm van insluiten (separatie).

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 5 juli 2022 heeft de commissie de klacht van klaagster ontvangen. Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 5 juli 2022 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klachten van klaagster in kennis gesteld.
- Klaagster heeft op 7 juli 2022 een schorsingsverzoek ingediend.
- Op 8 juli 2022 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 13 juli 2022. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 8 juli 2022 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 13 juli 2022 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klaagster, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

2.3. Schorsingsverzoek

Klaagster heeft bij haar klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van de uitvoering van de beslissing tot de separatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 2 en 3, zie hierboven. De psychiater heeft overleg gevoerd met de voorzitter. Gelet op de zwaarwegende redenen is besloten om het verblijf in de separeerruimte niet op te schorten.

Het afwijzen van het verzoek is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op XXXXXXXX. Zij is bekend met een persoonlijkheidsstoornis met borderline trekken, PTSS en stoornis in het gebruik van middelen. Klaagster heeft in 2022 drie maal een ernstige suïcidepoging gedaan. Recent is klaagster opgenomen op de intensive care afdeling van het ziekenhuis na een suïcidepoging als gevolg waarvan zij een hartstilstand heeft gekregen en zij gereanimeerd moest worden. De afgelopen weken heeft klaagster bij oplopende spanningen voorwerpen doorgeslikt.

Op 31 mei 2022 is door de burgemeester besloten om aan klaagster een crisismaatregel op te leggen. Op 3 juni 2022 heeft de rechter besloten tot een voortzetting van de crisismaatregel, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van de verplichte zorg insluiting is toegewezen.

Op 3, 7 juni en 8 juli 2022 wordt aan klaagster de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 2, 3 juni en 8 juli 2022 worden de beslissingsbrieven aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de (voortgezette) crisismaatregel.

Op 31 mei, 3 juni en 8 juli 2022 heeft de zorgverantwoordelijke klaagster onderzocht en zijn de voorgenomen beslissingen met haar besproken. De beslissingsbrieven zijn samengevoegd in de uitspraak en stellen het volgende;

De verplichte zorg zal bestaan uit:

- Insluiten
- Beperken van de bewegingsvrijheid
- Aanbrengen van overige beperkingen
- Opname in accommodatie
- Medicatie (toegevoegd in de tweede beslissing van 3 juni 2022)

zoals opgenomen in de (voortgezette) crisismaatregel.

De zorgverantwoordelijke stelt het navolgende:

“Het gedrag van u leidt, als gevolg van een psychische stoornis, tot ernstig nadeel.

Patiënte is bekend met een persoonlijkheidsstoornis met borderline trekken, PTSS en stoornis in het gebruik van middelen. Vertoont veel en aanhoudend zelfbeschadigend gedrag waarbij ze met hoge regelmaat dingen eet die niet eetbaar zijn (vorken, messen, glas). Patiënte is tevens suïcidaal en door mindere begaafdheid ook impulsief in haar gedrag, heeft 6 weken geleden een suïcidepoging gedaan waarbij ze gereanimeerd is geworden. Patiënte komt van gesloten veilige kamer en enkel contacten met hulpverlening, door dit zelfbeschadigende gedrag. Patiënte is niet

wilsbekwaam ten aanzien van behandeling en kiezen wat goed voor haar is, door haar psychiatrische stoornis.

(8 juli 2022) Patiënte heeft impulsdoorbraken, passend bij haar problematiek, waarbij zelfbeschadigend en agressief gedrag erg snel oplopen bij spanningen, dit maakt het moeilijk te sturen. Tevens sprake van suicidaliteit wat ook erg snel in heftige mate aanwezig is. Patiënte is niet wilsbekwaam ten opzichte van behandeling en kiezen wat goed voor haar is.

De verplichte zorg wordt als uiterste middel verleend. Hierbij zijn de 4 punten die ik hieronder noem allemaal van toepassing:

- o er zijn geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid;
- o er zijn geen minder bezwarende (ingrijpende) alternatieven die het beoogde effect gaan hebben;
- o het verlenen van verplichte zorg is evenredig, gelet op het beoogde doel en
- o het is redelijkerwijs te verwachten dat de verplichte zorg effectief gaat zijn

Er zijn geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid;

Er zijn geen minder bezwarende (ingrijpende) alternatieven die het beoogde effect gaan hebben.

De verplichte zorg wordt verleend om:

- een crisissituatie af te wenden
- ernstig nadeel af te wenden
- de geestelijke gezondheid van u te stabiliseren
- de geestelijke gezondheid van u dusdanig te herstellen dat u uw autonomie zoveel mogelijk herwint

De voortgezette crisismaatregel is op 24 juni 2022 verlopen. Er is inmiddels een zorgmachtiging aangevraagd. De zitting heeft plaatsgevonden op 13 juli 2022.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter zitting een toelichting op haar klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klaagster gaat, antwoordt zij dat het goed gaat. Het gaat nu beter dan in het begin. De groepsmomenten gaan goed. Ik kom één keer per dag een half uur op de groep. Het wordt elke donderdag bekeken of dit kan worden uitgebreid. Klaagster is na de afloop van haar 'ibs' direct naar Vincent van Gogh geplaatst in de separeer. Dit was niet nodig. Klaagster zou een nieuwe kans krijgen en die heeft ze nu niet gekregen.

Gevraagd naar de insluiting antwoordt klaagster dat zij te weinig op de groep is. Het liefst is klaagster altijd op de groep. Klaagster vindt dat dat mogelijk is. Begeleiding wil het echter rustig aan doen doordat er incidenten zijn gebeurd. Klaagster geeft aan te hebben geleerd van de situatie waardoor ze nu wel op de groep kan en geen incidenten meer zal veroorzaken.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat zij geen formulier van de beslissing tot separatie heeft ontvangen. Ook zou haar advocaat deze niet hebben ontvangen. Hierdoor kon klaagster niet eerder terecht bij de patiëntenvertrouwenspersoon of een klacht indienen.

Gevraagd of klaagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd antwoordt zij dat zij niemand met een sleutel heeft aangevallen. Zij heeft de

sleutel ingeleverd. Ook is haar gezegd dat zij nog twee maanden in de separeer moet blijven. Dit voelt voor haar uitzichtloos. Wel begrijpt ze dat haar casus voor de afdeling erg complex is. Verder heeft zij alles kunnen vertellen.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt zij dat zij klagster veel gesproken heeft. Wat vooral lastig is, is dat de afdeling waar klagster nu verblijft, niet de juiste zorg kan bieden wat klagster nodig heeft. Zo kan ze nu geen tv kijken terwijl dit op een gestripte kamer wel kan. Deze mogelijkheid is niet beschikbaar op de afdeling. Verder geeft de pvp aan dat het ernstig nadeel niet voortkomt uit de stoornis maar uit de separatie, dat de separatie niet in verhouding is met de rechtsbeginselen, dat er geen sprake is van doelmatigheid en dat er geen ernstig nadeel aanwezig is, aldus klagster. Klagster wil graag meewerken aan een uitbreiding van haar programma.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat het klopt dat klagster op 31 mei 2022 is onderzocht maar dat de beslissing pas op 2 juni 2022 is uitgereikt aan klagster. De beslissing is op 1 juni 2022 geschreven maar te laat uitgereikt. Wel is de brief gestuurd naar de advocaat van klagster en is de mentor ook bij de beslissing betrokken. Met betrekking tot het tweede formulier is wel alles binnen de termijnen volbracht.

Gevraagd naar de consultatiemomenten antwoordt aangeklaagde dat hierin het protocol wordt gevolgd. Klagster wordt veelvuldig gezien en aanstaande vrijdag wordt zij door een externe psychiater gezien. Wat betreft de komende twee maanden niet uit de separeer kunnen heeft aangeklaagde aangegeven dat deze uitspraak niet zo bedoeld was. Het is vooral het niet in kunnen schatten van de situatie en het gebrek aan passende zorg leveren wat maakt dat de situatie erg complex is.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klagster wel degelijk agressief is geweest. Klagster is door het lint gegaan, ze heeft voorwerpen doorgeslikt en ze heeft zich bewapend door met een sleutel dreigend op personeel af te lopen. Er wordt steeds een inschatting gemaakt van de situatie maar klagster is erg onvoorspelbaar en we zijn ook verplicht het personeel en andere cliënten te beschermen. Het is een ingewikkelde situatie waarbij de afdeling verplicht is om haar in behandeling te houden terwijl het beveiligingsniveau niet afdoende geschikt is voor klagster. Er zijn weinig mogelijkheden tot mobilisatie in haar geval.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 3 juni 2022 toegewezen voortgezette crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat zij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover zij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 2, 3 juni en 8 juli 2022 blijkt dat klaagster bij aangeklaagde bekend is met een persoonlijkheidsstoornis met borderline trekken, PTSS en een stoornis in het gebruik van middelen.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 2, 3 juni en 8 juli 2022 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klaagster en haar onderzocht. Zij heeft dezelfde dagen overleg met klaagster gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klaagster afschriften van de beslissingen gegeven en haar op 3, 7 juni en 8 juli 2022 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon. Ook zijn de brieven naar de advocaat gezonden.

Gelet op de termijnen zoals beschreven in de wet en jurisprudentie is niet bij elke beslissing voldaan aan de gestelde eisen. Met klaagster is gesproken over de vormen van verplichte zorg op 31 mei 2022. Echter is pas de beslissing op 2 juni 2022 uitgereikt. Hierdoor kan niet meer worden gesproken over een beoordeling van de actuele gezondheidstoestand van klaagster. Alleen al door dit gebrek zal dit onderdeel van de klacht gegrond worden verklaard. Op 3 juni 2022 is klaagster opnieuw gezien en gesproken waarbij er direct een gemotiveerde beslissing aan haar is uitgereikt. Hierbij is wel sprake van een juiste termijn.

Daarnaast is de verplichte zorg die op 3 juni 2022 is opgelegd voor de duur van drie weken verlopen op 24 juni 2022. Er is vanaf deze datum geen nieuwe gemotiveerde beslissing genomen waarbij de verschillende vormen van verplichte zorg zijn opgenomen. De zorgverantwoordelijke is ten onrechte uitgegaan van een voortzetting van deze gemotiveerde beslissing waardoor pas bij de ontdekking op 8 juli 2022, de zorgverantwoordelijke weer in gesprek is gegaan met klaagster en haar actuele gezondheidstoestand is gecheckt en waarna er een nieuwe gemotiveerde beslissing is genomen met de betreffende vormen van verplichte zorg. Dit maakt dat er voor een periode van 13 dagen verplichte zorg is toegepast bij klaagster zonder dat daar een geldige gemotiveerde beslissing aan ten grondslag heeft gelegen. Wat betreft de periode vanaf 8 juli 2022 is wel weer voldaan aan de formele eisen van de Wvvggz.

Ten aanzien van klachtonderdeel 1. (verplichte zorg middels insluiting)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat er noodzaak is geweest om klaagster te plaatsen in de separeerruimte in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz. De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klaagster is bekend met een persoonlijkheidsstoornis met borderline trekken, PTSS en een stoornis in het gebruik van middelen. Tijdens de opname is gebleken dat klaagsters gedrag agressie jegens zichzelf en derden veroorzaakt. Klaagster slikt niet eetbare voorwerpen in, vertoont veel en aanhoudend zelfbeschadigend gedrag en uit zich agressief jegens derden door met bijvoorbeeld een sleutel dreigend richting personeel te lopen. De situatie is dermate geëscaleerd en op dat moment werd het noodzakelijk om bovenstaand dreigend nadeel af te wenden. Daarnaast bleek dat er geen echt contact met klaagster mogelijk was. Zonder een verblijf in de separeerruimte zou een zodanig psychiatrisch toestandsbeeld in stand blijven dat er zich bij klaagster ernstig nadeel voor zou doen in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat het verblijf in de separeerruimte ernstig nadeel kan afwenden. Haar gedrag is niet te sturen en de fysieke bedreigingen blijven bestaan, ondanks meerdere pogingen om haar meer vrijheden te geven en met haar hierover in gesprek te gaan. Keer op keer escaleert de situatie. De commissie overweegt bovendien dat een tijdelijk verblijf in de separeerruimte klaagster en zorgpersoneel beschermt tegen gevolgen die bijvoorbeeld door opnieuw agressief zouden kunnen optreden.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat het verblijf in de separeerruimte ten doel heeft om verdere escalatie te voorkomen en er door het tijdelijk afsluiten van contact enige stabiliteit voor klaagster zou volgen, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klaagster positief effect zal hebben. Door het verblijf in de separeerruimte is het acute gevaar van agressie naar derden afgewend en wordt de veiligheid van klaagster gewaarborgd. Een veiligheid die op dat moment niet op een andere manier was te borgen. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde verplichte zorg in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt. Uit de stukken blijkt dat zodra klaagster meer vrijheden krijgt, de situatie weer opnieuw escaleert. De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toepassing van verplichte zorg te voorkomen.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg in de vorm van het verblijf in de separeerruimte inhoudelijk op grond van artikel 8:9 Wvvgz ongegrond.

Ten aanzien van de beslissing op 31 mei 2022 en de uitreiking op 2 juni 2022

De klachtencommissie kan niet anders dan dit onderdeel van de klacht gegrond verklaren nu niet is voldaan aan het wettelijke vereiste om de actuele gezondheidstoestand van klaagster te beoordelen.

Ten aanzien van de periode 24 juni tot 8 juli 2022

Op 3 juni 2022 heeft de rechter de voortzetting van de crisismachtiging uitgesproken. Hierop is opnieuw besloten dat klaagster ingesloten moest blijven waardoor zij op 3 juni 2022 is gezien en beoordeeld door de zorgverantwoordelijke en waarna de gemotiveerde beslissing is uitgereikt. In de gemotiveerde beslissing staat echter opgenomen dat de duur van de verplichte zorg 3 weken bedraagt. Deze termijn is op 24 juni 2022 afgelopen waarna er pas een nieuwe gemotiveerde beslissing is uitgereikt op 8 juli 2022. Er is aldus een periode van twee weken geweest waarbij klaagster zonder geldige titel in de separeerruimte heeft verbleven. De commissie kan thans niet anders oordelen dan dat ook dit onderdeel van de klacht gegrond moet worden verklaard.

7. Beslissing

De commissie verklaart:

1. Klachtonderdeel 31 mei tot 3 juni 2022 : **gegrond**
2. Klachtonderdeel 3 juni tot 24 juni 2022 : **ongegrond**
3. Klachtonderdeel 24 juni tot 8 juli 2022 : **gegrond**
4. Klachtonderdeel 8 juli tot heden : **ongegrond**

De commissie voornoemd

1. verklaart de klacht klaagster over de beslissing tot toepassing van verplichte zorg in de vorm van verplichte medicatie over periode 1 en 3 gegrond;
2. Stelt klaagster in de gelegenheid om haar verzoek om een schadevergoeding schriftelijk te onderbouwen uiterlijk op 3 augustus;
3. Stelt de instelling in de gelegenheid om schriftelijk te reageren op de onderbouwing van klaagster uiterlijk op 10 augustus 2022;
4. Houdt iedere verdere beslissing aan.

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. M.M. Kok, voorzitter,
Dhr. drs. J.R. Nijdam, psychiater
Dhr. W.L.P.M. van Eijk, consulent mentorschap.

In aanwezigheid van mw. M.P.A. Vollenberg, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *Mw. XXXXXXXX, klagster,*
- *Mw. XXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon*
- *Dhr.Mevr. mr. XXXXXXXX, advocaat,*
- *Mw. XXXXXXXX, mentor,*
- *Mw. drs. XXXXXXXX, psychiater, aangeklaagde,*
- *Raad van Bestuur Vincent van Gogh,*
- *Dhr. XXXXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. Mr. XXXXXXXX, vicevoorzitter klachtencommissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*